

CISG-online 7677

Jurisdiction	Czech Republic
Tribunal	Nejvyšší soud České republiky (Supreme Court of the Czech Republic)
Date of the decision	24 September 2025
Case no./docket no.	33 Cdo 1329/2024
Case name	<i>Definition of sales contract under Czech domestic law case</i>

Nejvyšší soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Ivany Zlatohlávkové a soudců JUDr. Pavla Horňáka a JUDr. Heleny Novákové ve věci žalobce **M. K.**, zastoupeného Mgr. Pavlem Francem, advokátem se sídlem v Brně, Údolní 567/33, proti žalovanému **R. J.**, zastoupenému Mgr. Lukášem Kulhánkem, advokátem se sídlem v Jaroměři, Na Cihelnách 9, o zaplacení 350 000 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu Brno – venkov pod sp. zn. 4 C 170/2016, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30.10.2023, č. j. 17 Co 174/2022-469, takto:

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30.10.2023, č. j. 17 Co 174/2022-469, **se ruší** a věc **se vrací** Krajskému soudu v Brně k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce se (spolu s P. K. a J. K., kteří nastoupili na místo původní žalobkyně V. K.) domáhal po žalovaném zaplacení částky 350 000 Kč z titulu bezdůvodného obohacení. Uváděl, že s žalovaným uzavřel smlouvu na dodání technologií, od níž (pro vady) odstoupil, a požaduje vrácení zaplacené zálohy. 1

Krajský soud v Brně (dále jen «odvolací soud») v pořadí druhým rozsudkem ze dne 30.10.2023, č. j. 17 Co 174/2022-469, potvrdil rozsudek ze dne 12.5.2022, č. j. 4 C 170/2016-429, kterým Okresní soud Brno-venkov (dále jen «soud prvního stupně») zamítl žalobu na zaplacení 350 000 Kč s 8,05% úrokem z prodlení ročně od 11.9.2015 do zaplacení a rozhodl o náhradě nákladů řízení; zároveň odvolací soud rozhodl o nákladech odvolacího řízení. 2

Odvolací soud vyšel ze zjištění soudu prvního stupně, že účastníci uzavřeli v létě 2014 ústně smlouvu, na jejímž základě žalovaný žalobci dodal technologie, jejichž účelem bylo odstranění hrubých nečistot z hladiny jezírka a zajištění účinné filtrace vody z jezírka. Při uzavření smlouvy žalovanému zaplatil 350 000 Kč. Žalovaný technologie dodal, nainstaloval a současně je připojil k stávající (již zabudované) technologii vortex, která se na pozemku žalobce nacházela; žalobce si při uzavření smlouvy vymínil její zachování. Dne 4.6.2015 emailovou zprávou žalobce žalovanému sdělil, že uzavřenou smlouvu ruší, protože dodaná část technologie není funkční a žalovaný na díle dále nepracuje. Žalovaného vyzval k vrácení zálohy 350 000 Kč a převzetí dodaných technologií. 3

Na podkladě těchto zjištění odvolací soud posoudil účastníky uzavřenou smlouvu jako smlouvu kupní. V této souvislosti ozřejmil, že dílem ve smyslu § 2587 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen «o. z.»), se rozumí vždy určitá činnost a předmětem díla je její výsledek, který je dílem. Základní činností představující dílo je zhotovení určité věci, nespadá-li pod kupní smlouvu, a za kupní smlouvu se nepovažuje smlouva, podle níž převážná část plnění dodavatele spočívá ve výkonu činnosti. O smlouvu o dílo jde tehdy, kdy přidaná hodnota vykonávané činnosti je vyšší než hodnota dodaného materiálu. Řečeno jinak, je-li vykonávaná montážní činnost svou hodnotou vyšší než dodávaný materiál, jde o smlouvu o dílo, jinak jde o smlouvu kupní; záleží vždy na charakteru a zejména rozsahu montáže v porovnání s dodávaným materiálem. Protože materiál, který žalovaný podle smlouvy dodal, byl svou hodnotou vyšší než montážní činnost s dodávkou spojená, jedná se v dané věci o smlouvu kupní. Protože byla uzavřena mezi žalobcem jako spotřebitelem a žalovaným jako podnikatelem, jednalo se o smlouvu spotřebitelskou ve smyslu § 1810 o. z., uzavřenou mimo obchodní prostory žalovaného. Odvolací soud konstatoval, že žalovaný žalobce řádně nepoučil o právech z vadného plnění, jakož o právu ze záruky a o podmínkách pro uplatnění těchto práv (§ 1811 odst. 2 o. z.). Písemnost ze dne 4.6.2015 nazvanou «Zrušení smlouvy» odvolací soud podle obsahu posoudil jako právní jednání žalobce, které směřovalo k odstoupení od smlouvy uzavřené s žalovaným. Dospěl k závěru, že toto odstoupení od smlouvy žalobce neučinil účinně, a to ať je učinil jako spotřebitel využívající svého práva odstoupit od smlouvy i bez udání důvodu, protože nebyl žalovaným řádně při uzavírání smlouvy poučen, či ač tak učinil z důvodu, že uplatňoval své právo z vadného plnění či z prodlení. Ustanovení § 1837 písm. d) o. z. totiž upravuje výjimku z možnosti spotřebitele odstoupit od smlouvy o dodávce zboží, které bylo upraveno podle jeho přání nebo pro jeho osobu; plnění, které žalovaný žalobci podle smlouvy dodal, bylo upraveno podle jeho požadavků, dodaná technologie, resp. její komponenty byly vybrány a nainstalovány tak, aby jejich součástí bylo žalobcem již vlastněné a jinou firmou dříve dodané zařízení vortex. To si žalobce při uzavírání smlouvy s žalovaným vymínil a žalovaný s ohledem na tento požadavek tomu svou dodávku technologie a její instalaci přizpůsobil. Odepřením práva odstoupit od smlouvy nebyla dotčena zákonná práva žalobce z odpovědnosti žalovaného za vady, příp. za prodlení. Ke stejnému závěru podle odvolacího soudu nutno dospět i v případě, že by žalobce odstoupil od smlouvy z titulu uplatnění práv z vadného plnění či prodlení (aniž by využil práva spotřebitele od smlouvy odstoupit i bez udání důvodu, jak namítal žalovaný), neboť i když právo na odstoupení od smlouvy plyne z ustanovení § 2106 o. z. (případně § 1977 o. z.), s ohledem na výjimku vyplývající z ustanovení § 1837 písm. d) o. z. žalobce v posuzovaném případě právo odstoupit od smlouvy neměl. Výše uvedený závěr se podle odvolacího soudu uplatní i v případě, že by účastníky uzavřená smlouva byla smlouvou o dílo. Jelikož žalobce od smlouvy účinně neodstoupil, nedošlo k jejímu zrušení a žalobce se nemůže po žalovaném domáhat vrácení poskytnutého plnění, neboť žalovaný se na jeho úkor neobohatil.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost odůvodnil tím, že napadený rozsudek závisí na vyřešení otázky «zda dodání několika typových věcí včetně montáže, jejichž množství a rozsah byl sjednán s ohledem na to, že jednou věcí kupující již disponoval, naplňuje předpoklady ustanovení § 1837 písm. d) o. z. a jedná se tedy o dodávku zboží vyrobeného podle požadavků spotřebitele nebo přizpůsobeného jeho osobním potřebám, resp. upraveného podle přání spotřebitele nebo pro jeho osobu» (otázka 1), která dosud nebyla v rozhodovací praxi odvolacího soudu řešena. Dovolatel je přesvědčen, že odvolací soud při

řešení této otázky pochybil. Jeho sdělení (sdělení spotřebitele), že určitou technologii čištění a filtrace jezírka má a že poptává jiné technologie, přičemž stávající komponent by měl být nadále použit, totiž nepředstavovalo «upravení zboží na přání spotřebitele ani vyrobení zboží podle požadavků spotřebitele nebo přizpůsobení zboží osobní potřebě spotřebitele» ve smyslu § 1837 písm. d) o. z.; jeho požadavkům byl přizpůsoben pouze druh a množství zboží (komponentů), přičemž dodáno mu bylo zboží typové, které lze použít na jiném místě jiným zákazníkem. Odvolací soud tak v rozporu se zněním zákona vylouku z možnosti spotřebitele odstoupit od smlouvy protiprávně rozšířil a nerespektoval zásadu, že ustanovení na ochranu spotřebitele je nutné vykládat ve prospěch spotřebitelů. Tím se odchýlil od rozhodovací praxe Soudního dvora EU, že výjimky z obecného práva spotřebitele musí být vykládány restriktivně (viz například rozhodnutí SDEU C-481/99, *Heininger*, bod 31 nebo C-203/99 *Veedfald*, bod 15 nebo rozhodnutí SDEU C 208/19, *NK v. MS a AS4*). Z definic uvedených v čl. 2 bodech 3 a 4 směrnice 2011/83 vyplývá, že pojem «zboží vyrobené podle požadavků spotřebitele» musí být chápán tak, že se vztahuje na hmotný objekt, který není prefabrikovaný a je vyrobený na základě individuálního výběru nebo rozhodnutí spotřebitele. Dovolatel prosazuje, že ustanovení § 1837 písm. d) o. z. dopadá na situace, kdy je zboží upraveno podle přání spotřebitele nebo pro jeho osobu, nikoliv kdy je upravena nabídka tak, aby respektovala požadavky spotřebitele (dodavatel se snaží nabídnout to, co spotřebitel poptává, a ne vždy jde o nabídku, která je dostupná všem potenciálním zájemcům); v § 1837 písm. d) o. z. nejde o objednávku, ale o podstatu zboží. To znamená, že soudy měly posuzovat, zda zboží, které mu žalovaný dodal, bylo upraveno na jeho přání. Šlo totiž o výrobky typové, které byly pouze dodány v množství a druzích podle jeho požadavků, na jezírku byly instalovány, nicméně nejednalo se o úpravu zboží na přání spotřebitele, nýbrž o jím požadované sestavení a zapojení. Pokud by dovolací soud dovodil, že odvolací soud při řešení výše formulované otázky nepochybil, měl by se vyjádřit k právní otázce «*zda je možné odstoupit od smlouvy podle § 2106 či § 1977 o. z., jedná-li se o smlouvu o dodání zboží upraveného na míru podle § 1837 písm. d) o. z.*» (otázka 2), která dosud nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu řešena. Podle dovolatele neměl být § 1837 písm. d) o. z. v posuzované věci vůbec aplikován a odvolací soud se měl zabývat otázkami prodlení a vad, neboť citované ustanovení nevyklučuje od smlouvy odstoupit z důvodu prodlení nebo vad či jiných důvodů dle zákona. Otázka, zda ustanovení § 1837 písm. d) o. z. brání tomu, aby spotřebitel odstoupil od smlouvy z jiných důvodů, např. pro prodlení nebo z důvodu vadného plnění, nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud řešena. Podle dovolatele se citované ustanovení vztahuje pouze na odstoupení od smlouvy bez důvodu podle § 1829 o. z., k čemuž je možné dojít systematickým výkladem i pohledem výkladu teleologického, neboť možnost odstoupit od smlouvy bez důvodu má spotřebitele chránit a jeho postavení zlepšovat (týká se situací, kdy spotřebitel k odstoupení žádný důvod mít nemusí), netýká se situací, kdy spotřebitel důvod k odstoupení od smlouvy má a odstoupení mu umožňuje jiné ustanovení zákona (namátkou z důvodu prodlení či vadného plnění). Pakliže by smlouva účastníků byla podřazena ustanovení § 1837 písm. d) o. z., nebyla by tím vyloučena možnost žalobce jako spotřebitele odstoupit od smlouvy z důvodu prodlení či vad.

Za dosud v rozhodovací praxi neřešenou považuje dovolatel i otázku, «*zda má být smlouva posouzena jako kupní smlouva pouze na základě kritéria činnosti (tzn. s odůvodněním, že materiál, který byl dodán, byl svou hodnotou vyšší než montážní činnost s tím spojená), aniž by bylo posouzeno hledisko vůle stran a posouzení charakteru montážní činnosti*» (otázka 3).

Je přesvědčen, že odvolací soud nesprávně dovodil, že pro posouzení, o jaký typ smlouvy se jedná, není nutné přesně stanovit poměr hodnot mezi činnostmi a dodaným zbožím, ani zabývat se vůlí stran a dalšími hledisky, např. podrobným posouzením charakteru činnosti, aby bylo vyloučeno, že se nejednalo o činnost stavební. Jinými slovy v rámci klíčového posouzení, zda se jedná o kupní smlouvu nebo smlouvu o dílo, soudy zvažovaly pouze hledisko poměru hodnot dodaných věcí a činností, nezkoumaly vůli stran, charakter činnosti a další hlediska rozhodná pro právní posouzení závazkového vztahu stran; podstatná jsou přitom všechna hlediska. V této souvislosti dovolatel soudům vytýká, že přihlédly k důkazům, které podpořily jejich úvahu, že jde o smlouvu kupní, a ignorovaly důkazy, které tomuto odporují.

Za další v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud neřešenou má dovolatel otázku *«zda v případě, že se jedná o smlouvu o dílo, je možné ji podřadit pod výjimku podle § 1837 písm. d) o. z.»* (otázka 4). Odvolací soud podle něho nesprávně dovodil, že by nebylo možné od smlouvy odstoupit, ani kdyby se jednalo o smlouvu o dílo. Od smlouvy o dílo by přitom bylo možné odstoupit bez důvodu podle § 1829 o. z., neboť na projednávanou věc se nebude aplikovat žádná výjimka podle § 1837 o. z.

V poslední řadě dovolatel hodnotí napadené rozhodnutí jako nepřezkoumatelné v otázce nákladů řízení, neboť odvolací soud se nevypořádal s jeho výhradou k počtu úkonů zástupce žalovaného. Nadto nerespektování ochrany spotřebitele podstatným způsobem je nutné považovat za výjimečný důvod pro aplikaci § 150 o. s. ř. Otázku postavení spotřebitele a nedodržení povinností podnikatele vůči spotřebiteli jako důvod pro aplikaci § 150 o. s. ř. považuje za otázku dosud v rozhodování dovolacího soudu nevyřešenou.

Ze všech uvedených důvodů dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný považuje dovolání za nedůvodné a nepřípustné, když žalobce sice deklaruje, že jeho dovolací námitky směřují proti právnímu posouzení věci, fakticky ale brojí proti závěrům skutkovým, na nichž je právní posouzení věci založeno. Má za to, že právo podle § 1829 o. z. žalobci nesvědčilo, žalobce ho nikdy ani nerealizoval a jeho snaha aplikovat na věc § 1829 o. z. směřuje pouze k zneužití práva, resp. žalobce ryze formálně využívá spotřebitelského vztahu, ačkoli nebyl slabší stranou, proces kontraktace sám uvedl do pohybu, byl jeho iniciátorem. Ustanovení § 1829 o. z. nemohlo být na věc z principu aplikováno (jeho aplikace by byla v rozporu s § 8 o. z.) ani kdyby zde nebyla výjimka dle § 1837 písm. d) o. z. Úmyslem žalobce při zaslání emailu ze dne 4.6.2015 nebyla realizace práva dle § 1829 o. z., když jeho právní jednání nesměřovalo k odstoupení dle § 1829 o. z., nýbrž *«ke zrušení smlouvy blíže neuvedeným způsobem z důvodu tvrzených vad a nečinnosti»*. Dílo nemělo vady, ani žalovaný nebyl v prodlení s jeho dokončením, žalobce mu pouze neumožnil plnění dokončit.

Dovolání bylo podáno včas, subjektem k tomu oprávněným (žalobcem) za splnění podmínky jeho advokátního zastoupení (§ 241 odst. 1 o. s. ř.) a je přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť napadené rozhodnutí spočívá na žalobcem formulovaných otázkách, které v kontextu nové právní úpravy dosud nebyly řešeny (konkrétně, *«zda má být smlouva posouzena jako kupní pouze na základě kritéria činnosti, tzn. s odůvodněním, že materiál, který byl dodán, byl svou hodnotou vyšší než montážní činnost s tím spojená, aniž bylo posouzeno hledisko vůle stran»*,

«zda dodání typových věcí, jejichž množství a rozsah byl sjednán s ohledem na to, že určitou věcí kupující již disponoval, může naplňovat předpoklady ustanovení § 1837 písm. d) o. z. – a jedná se tak o dodávku zboží vyrobeného podle požadavků spotřebitele nebo přizpůsobeného jeho osobním potřebám» a «zda je možné odstoupit od smlouvy podle § 2106 či § 1977 o. z., jedná-li se o smlouvu o dodání zboží upraveného na míru podle § 1837 písm. d) o. z.»).

Podle § 1977 o. z. poruší-li strana prodlením svou smluvní povinnost podstatným způsobem, může druhá strana od smlouvy odstoupit, pokud to prodlévajícímu oznámí bez zbytečného odkladu poté, co se o prodlení dozvěděla. **12**

Podle § 2106 odst. 1 o. z. má v případě vadného plnění, které je podstatným porušením smlouvy, kupující právo a) na odstranění vady dodáním nové věci bez vady nebo dodáním chybějící věci, b) na odstranění vady opravou věci, c) na přiměřenou slevu z kupní ceny, nebo d) odstoupit od smlouvy. **13**

Podle § 2106 odst. 2 o. z. kupující sdělí prodávajícímu, jaké právo si zvolil, při oznámení vady, nebo bez zbytečného odkladu po oznámení vady. Provedenou volbu nemůže kupující změnit bez souhlasu prodávajícího; to neplatí, žádal-li kupující opravu vady, která se ukáže jako neopravitelná. Neodstraní-li prodávající vady v přiměřené lhůtě či oznámí-li kupujícímu, že vady neodstraní, může kupující požadovat místo odstranění vady přiměřenou slevu z kupní ceny, nebo může od smlouvy odstoupit. **14**

Podle § 2112 odst. 1 věty první o. z. neoznámil-li kupující vadu bez zbytečného odkladu poté, co ji mohl při včasné prohlídce a dostatečné péči zjistit, soud mu právo z vadného plnění nepřizná. **15**

Jde-li o závazek ze smluv uzavíraných se spotřebitelem, uplatní se rovněž úprava v ustanoveních §§ 1810–1867 o. z. **16**

Podle § 1820 odst. 1 o. z. ve znění účinném do 30. 6. 2018, směřuje-li jednání stran k uzavření smlouvy a používá-li při něm podnikatel výhradně alespoň jeden komunikační prostředek, který umožňuje uzavřít smlouvu bez současné fyzické přítomnosti stran (dále jen «prostředek komunikace na dálku») nebo směřuje-li takové jednání k uzavření smlouvy mimo prostor obvyklý pro podnikatelské podnikání, sdělí podnikatel spotřebiteli v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy nebo před tím, než spotřebitel učiní závaznou nabídku také mj. podle písm. f) pokud lze využít práva na odstoupení od smlouvy, podmínky, lhůtu a postupy pro uplatnění tohoto práva, jakož i formulář pro odstoupení od smlouvy, jehož náležitosti stanoví prováděcí právní předpis. Podle § 1820 odst. 2 o. z. může údaje podle odstavce 1, písm. f) podnikatel spotřebiteli sdělit také prostřednictvím vzorového poučení o možnosti odstoupení od smlouvy, jehož náležitosti stanoví prováděcí právní předpis. Podle § 1820 odst. 3 o. z. pokud podnikatel poskytl spotřebiteli vyplněné vzorové poučení o možnosti odstoupení od smlouvy, má se za to, že sdělil spotřebiteli údaje uvedené v odstavci 1 písm. f). **17**

Podle § 1829 o. z. může spotřebitel odstoupit od smlouvy uzavřené distančním způsobem nebo od smlouvy uzavřené mimo obchodní prostory ve lhůtě čtrnácti dnů. Není-li dále stanoveno jinak, končí lhůta uplynutím čtrnácti dnů ode dne uzavření smlouvy. **18**

- Podle § 1837 písm. d) o. z. (ve znění účinném do 5.1.2023) spotřebitel nemůže odstoupit od smlouvy o dodávce zboží, které bylo upraveno podle přání spotřebitele nebo pro jeho osobu. **19**
- Podle § 2086 odst. 1 o. z. smlouva o dodání věci, která má být teprve vyrobena, se posoudí jako kupní smlouva, ledaže se ten, komu má být věc dodána, zavázal předat druhé straně podstatnou část toho, čeho je k vyrobení věci zapotřebí. **20**
- Podle § 2086 odst. 2 o. z. se za kupní smlouvu nepovažuje smlouva, podle níž převážná část plnění dodavatele spočívá ve výkonu činnosti. **21**
- Podle § 2587 o. z. se dílem rozumí zhotovení určité věci, nespadá-li pod kupní smlouvu, a dále údržba, oprava nebo úprava věci, nebo činnost s jiným výsledkem. Dílem se rozumí vždy zhotovení, údržba, oprava nebo úprava stavby nebo její části. **22**
- Soudy obou stupňů dospěly k závěru, že účastníci uzavřeli kupní smlouvu, nikoli smlouvu o dílo. Učinily tak na základě zjištění, že materiál, který žalovaný podle smlouvy žalobci dodal, byl svou hodnotou vyšší než dodaná montážní činnost. **23**
- Nejvyšší soud ve své judikatuře ve vztahu k právní úpravě obsažené v zákoně č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku (dále opět jen «o. z.»), přijal a odůvodnil závěr, že výkladu podléhá zásadně každé právní jednání bez ohledu na to, zda se navenek jeví jako jednoznačné (jasné). Je tomu tak proto, že sám závěr o jednoznačnosti (jasnosti) určitého právního jednání je výsledkem jeho výkladu (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14.4.2021 sp. zn. 27 Cdo 3424/2019). Právní jednání se posuzuje podle svého obsahu (§ 555 odst. 1 o. z.). Ustanovení § 555 odst. 1 o. z. formuluje východisko výkladu jakéhokoliv právního jednání; podstatný je jeho obsah, nikoliv např. jeho označení či pojmenování. Skutečnost, že osoba, která činí právní jednání, je nesprávně označí, nemá při výkladu právního jednání zásadně žádný význam (srov. například odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31.10.2017 sp. zn. 29 Cdo 61/2017, uveřejněného ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 4/2019). **24**
- Každý projev vůle (výslovný nebo konkludentní) se vykládá podle úmyslu (záměru) jednajícího, jestliže druhá strana takový úmysl (záměr) poznala nebo o něm musela vědět; není-li možné zjistit úmysl (záměr) jednajícího, přisuzuje se jednajícímu v projevu vůle takový úmysl (záměr), jaký by mu zpravidla přikládala (rozumí se v dobré víře a v souladu s dobrými mravy) osoba v postavení toho, jemuž je projev vůle určen (srov. § 556 odst. 1 o. z.). Kromě úmyslu (záměru) jednajícího (ve zjištěné nebo přisouzené podobě) se při výkladu projevu vůle přihlíží také k praxi zavedené mezi stranami v právním styku, k tomu, co projevu vůle předcházelo, a k tomu, jak strany daly následně najevo, jaký obsah a význam projevu vůle přikládají (§ 556 odst. 2 o. z.). Byl-li při výslovném projevu vůle použit výraz, který sám o sobě připouští různý výklad, a nepodaří-li se výše uvedeným postupem vyjasnit projev vůle, měl by se podle § 557 o. z. vyložit k tíži toho, kdo výrazu použil jako první. Výklad projevu vůle může směřovat jen k objasnění jeho obsahu, tedy ke zjištění toho, co bylo skutečně projeveno, nelze jím «nahrazovat» nebo «doplňovat» vůli, kterou subjekt občanskoprávního vztahu neměl nebo kterou sice měl, ale neprojevil ji. Výkladem projevu vůle není dovoleno ani měnit smysl jinak jasného právního jednání. **25**

Ve vztahu k výkladu právního jednání účastníků uvedl soud prvního stupně, na jehož závěr odvolací soud v napadeném rozhodnutí zcela odkazuje, že žalovaný podle ústní objednávky žalobci dodal technologie (filtraci Evolution Aqua Easy 310, sestavu filtrace Evolution Aqua Cetus Sieve, čerpadlo Sequence 12 000 s /Nexus Easy/, čerpadla Sequence 18 000 s /Cetus/, uzavírací ventily Valtera original 63 mm, čerpadlo Cetus + odpad, uzavírací ventily Valtera Original 110 mm, uzavírací ventil Valtera Original 160 mm, zesílenou profi hadici /flexibilní potrubí/), které nainstaloval na jeho pozemcích a žalobci je dne 10.9.2014 vyúčtoval. Právní jednání účastníků soud posoudil podle obsahu, konstatoval, že v řízení nebylo prokázáno uzavření tvrzené ústní smlouvy o dílo, neboť z žádného z provedených důkazů se nepodává, že mezi stranami došlo k dohodě o základních náležitostech tohoto typu smlouvy, konkrétně jaká byla dohoda o předmětu díla (jaké dílo měl žalovaný pro žalobce vyhotovit), jaká byla cena za dílo a její splatnost, kdy mělo být dílo předáno apod. Protože z tvrzení obou stran i z jejich emailové komunikace vzal za prokázané, že na základě poptávky žalobce mu žalovaný učinil nabídku na dodání technologií, tyto technologie mu dodal a vyúčtoval jejich cenu, uzavřel, že z hlediska dohody o podstatných náležitostech smlouvy byla ústně uzavřena smlouva kupní.

26

Jakkoli je podle zákona třeba v pochybnostech o tom, zda byla uzavřena kupní smlouva či smlouva o dílo (či v hraničních případech) dospět k závěru, že se jedná o kupní smlouvu, odvolací soud (stejně jako předtím soud prvního stupně) přistoupil k právnímu posouzení právního jednání účastníků, aniž řádně provedl jeho výklad a zjistil jeho obsah. Vycházejí z neúplně zjištěného skutkového stavu přehlédli, že byt' není rozhodovací praxe ve vztahu k ustanovením § 2587 o. z. a § 2086 o. z. dosud ustálena, klíčové pro posouzení věci je, zda převážná část plnění dodavatele (žalovaného) spočívala ve výkonu činnosti ve smyslu 2586 o. z. či nikoli. Komentářová literatura dovozuje, že za rozhodné je třeba pokládat porovnání ceny činnosti s cenou věci v době uzavření smlouvy, při zohlednění celkového významu této činnosti pro předmět smlouvy, vyloženého podle § 556 an. o. z. a projeveného např. v označení a obsahu smlouvy, ve způsobu určení ceny (např. zda je sjednána jediná cena anebo lze-li zjistit, jaká její část připadá na dodání věci a jaká na výkon činnosti) nebo ve významu sjednaných práv a povinností (tj. zda úprava dodání nebo výkonu činnosti byla pro strany co do významu převažující). Tento výklad se prosazuje i u čl. 3 odst. 2 Sdělení o sjednání Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (CISG Advisory Council Opinion No. 4, 2004), který má obdobnou dikci [Sdělení o sjednání Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží je závazné dle čl. 10 Ústavy a k tomuto výkladu lze tak přihlídnout při respektování zásady, dle které jedním z atributů právního státu je jednota právního řádu, jež je v rovině právního jazyka kromě jiného spjata zásadně s konstantností významů prisuzovaných jazykovým výrazům v různých právních odvětvích (III. ÚS 124/96, NS Cjpn 200/2012)]. Je při něm argumentováno tím, že převažující část závazku by měla odpovídat více než 50% součtu ceny věci a ceny činnosti v době uzavření smlouvy (a to nikoliv převyšující 50% jen nepatrně). O smlouvu o dílo tak může jít např. při dodání několika strojů a povinnosti postavit továrnu týměž dodavatelem. Např. při sestavení standardně prodáváného automobilu dle výrobcem nabízené konfigurace jednotlivých dílů podle volby strany, které má být dodáno, odpovídá zpravidla smlouvě kupní, zatímco jeho sestavení z mnoha jedinečných dílů, které budou dále dle objednávky podstatně upravovány (např. broušením, řezáním, lakováním), již může odpovídat smlouvě o dílo. Stejně závěry se prosadí i tehdy, zahrnuje-li dodání věci i montáž, resp. její kompletaci (tj. činnost, jejíž podstatou je uvedení věci do stavu, ve kterém bude

27

funkční). Komentované pravidlo se uplatní jen v případě, kdy dodání věci a činnost dodavatele jsou obsahem stejné smlouvy, nebo sice více smluv, ale na sobě závislých (§ 1727 o. z.), k tomu viz *Kubát, O. Komentář k § 2587 [Definice díla]*. In: Petrov, Jan, Výtisk, Michal, Beran, Vladimír a kol. *Občanský zákoník. 2. vydání (3. aktualizace)*. Praha: C.H. Beck, 2024). Jinými slovy, z odůvodnění napadeného rozhodnutí odvolacího soudu sice vyplývá, že se odvolací soud zabíral otázkou, zda byla mezi účastníky uzavřena smlouva o dílo nebo smlouva kupní, avšak v první řadě smlouvu nevykládal v souladu s aktuálními zásadami výkladu právních jednání a dále opomenul, že cena materiálu a cena práce není jediným rozlišovacím kritériem mezi smlouvou o dílo a smlouvou kupní. Již z tohoto důvodu je jeho rozhodnutí předčasné tudíž nesprávné.

Předběžně lze mít za to, že činnost žalovaného spočívající nejenom v dodání několika filtračních sestav, ale také v jejich instalaci, při níž žalovaný rozebíral hráz, betonoval hráz novou, stavěl zeď, dorovnával terén, vykopal šachtu, betonoval plošinu, prováděl stavební práce u zdi a schodů (viz definice žalobce v dovolání, pracovní výkazy), téměř vylučuje, aby v dané věci byla uzavřena kupní smlouva. Uvedené však bude moci aprobovat odvolací soud v novém rozhodnutí teprve poté, co provede řádný výklad předmětné smlouvy podle § 555 a násl. o. z.

28

Ke zbytku odůvodnění je třeba uvést, že i kdyby po doplnění dokazování odvolací soud setrval na závěru, že mezi účastníky byla uzavřena kupní smlouva, nepřipustně argumentuje ustanovením § 1837 písm. d) o.z., které na popsanou skutkovou situaci vůbec nedopadá.

29

Podle odůvodnění napadeného rozhodnutí odvolací soud dospěl při výkladu právního jednání «zrušení smlouvy» ze 4.6.2015 k závěru, že se jednalo o uplatnění práva žalobce vyplývající z vadného plnění. Neučinil závěr, že žalobce odstoupil od posuzované smlouvy podle § 1829 o. z., to znamená bez udání důvodů ve standardní lhůtě 14 dní, případně ve lhůtě prodloužené, nedošlo-li k poučení spotřebitele podnikatele o možnosti od smlouvy odstoupit bez udání důvodů. Uplatnění § 1837 písm. d) o. z. je proto již z povahy věci vyloučeno. Ačkoli tak dosud nedovodil jednoznačně ve své rozhodovací praxi Nejvyšší soud, dospívá k takovému závěru komentářová literatura, podle níž úprava § 1837 o. z. se nikterak nedotýká odpovědnosti, kterou spotřebitel bude moci uplatnit, jestliže bude mít např. plnění vady (k tomu viz *Pelikán, R., Pelikánová, I. Komentář k § 1837*. In: Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek VI*. Praha: Wolters Kluwer, 2021). Dospěl-li by odvolací soud k závěru, že účastníci uzavřeli smlouvu o dílo, je aplikace citovaného ustanovení rovněž nepatřičná. Výjimka z práva odstoupit od smlouvy formulovaná v § 1837 písm. d) o. z. se vztahuje na smlouvy spočívající v dodávce zboží vyrobeného podle požadavků spotřebitele či na zboží jednoznačně přizpůsobeného osobním potřebám (*příkladmo záclony šité na míru viz bod 49 preambule směrnice 2011/83*). Tato výjimka se proto bude vztahovat např. na zboží, jehož parametry v objednávce stanovil spotřebitel, jako tomu může být u na míru navrhovaného nábytku či oděvů nebo u zvláštního spotřebitelem vymezeného designu auta či počítačového programu, který výrobce aut či počítačový programátor nemá ve své nabídce zákazníkům, nebo např. u objednávek personalizovaných vizitek nebo triček s potiskem, jež si spotřebitel sám vytvořil nebo nechal vytvořit podle jím zadaných parametrů. Soudním dvorem Evropské unie bylo judikováno, že příslušná ustanovení směrnice 2011/83 (čl. 2 bod 3 a 4, jakož i čl. 16 písm. c) musí být vykládána tak, že smlouva uzavřená mezi architektem a

30

spotřebitelem, na základě které se prvně uvedený zavazuje vypracovat pro spotřebitele podle jeho požadavků a přání projekt individuálního domu, který má být postaven, a v tomto kontextu vyhotovit plány, nepředstavuje ve smyslu posledně uvedeného ustanovení smlouvu o dodání zboží vyrobeného podle požadavků spotřebitele nebo zboží přizpůsobeného osobním potřebám spotřebitele (srov. rozsudek Soudního dvora EU ze dne 14. května 2020; *NK v. MS a AS*; Věc C-208/19, 62019CJ0208, dále jen SDEU C-208/19 NK (*Planification d'une maison individuelle*). Výjimku z práva odstoupit od smlouvy upravenou v tomto ustanovení lze uplatnit vůči spotřebiteli, který mimo obchodní prostory uzavřel smlouvu týkající se prodeje zboží, které má být zhotoveno podle jeho požadavků, bez ohledu na to, zda podnikatel zahájil výrobu uvedeného zboží (SDEU C-529/19, *Möbel Kraft*); viz *Vondráček, O.* Komentář k § 1837 [Výjimky z práva odstoupit od smlouvy]. In: Petrov, J., Výtisk, M., Beran, V. a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024). Výjimka formulovaná v § 1837 o. z. dopadá pouze na smlouvy o dodávce zboží, nikoli na smlouvy o poskytování služeb, a to ani na takové, které mohou vést ke hmatatelným výsledkům (viz výše citovaná judikatura SD EU, konkrétně věc C-208/19).

Pokud by odvolací soud setrval na závěru, že žalobce a žalovaný uzavřeli kupní smlouvu a žalobce od této smlouvy odstoupil ve lhůtě bez udání důvodu ve smyslu § 1820 o. z., je na místě připomenout, že výjimka z možnosti odstoupit od smlouvy podle § 1837 písm. d) o. z. se nebude vztahovat na situace, kdy si spotřebitel vybere výrobek nabízený podnikatelem v předem připravených variantách (jako je např. různá barva auta, různé možnosti vybavení vozu doplňky nebo aranžmá nábytku z předem vyrobených kusů). Tehdy se totiž nejedná o unikátní na míru vyrobené výrobky podle přání spotřebitele v úzkém slova smyslu. K tomu odborná literatura doplňuje, že se výjimka nepoužije na případy pouhé «konfigurace» zboží na základě přednastavených možností (typické u automobilů nebo počítačů), byť by výsledek byl neobvyklý, a tedy obtížně znovu prodejný (k tomu viz *Pelikán, R., Pelikánová, I.* Komentář k § 1837. In: Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek VI. Praha: Wolters Kluwer, 2021).

Lze uzavřít, že dovedl-li odvolací soud, že účastníci uzavřeli kupní smlouvu, jde o závěr předčasný, a tudíž nesprávný.

Závěr, že žalobce s žalovaným uzavřeli kupní smlouvu, od které nemohl žalobce platně a účinně odstoupit s ohledem na § 1837 písm. d) o. z., z výše uvedených důvodů neobstojí a dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř. byl uplatněn důvodně. Nejvyšší soud – aniž se zabýval dalšími dovolacími námitkami – rozhodnutí odvolacího soudu podle § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta první o. s. ř.).

Při novém rozhodování odvolací soud zohlední úvahy dovolacího soudu k rozlišení, zda smlouvu je třeba posuzovat jako kupní smlouvu či smlouvu o dílo, jednoznačně dovodí, jaká smlouva byla uzavřena a postaví najisto, zda žalobce od smlouvy odstoupil bez udání důvodů ve smyslu § 1820 o. z., neboť v jiném případě je aplikace § 1837 písm. d) o. z. vyloučena. Předmětnou smlouvu pak vyloží v souladu s výkladovými pravidly podle § 556 až 558 o. z. se zaměřením na zjištění skutečného úmyslu smluvních stran.

Právní názor vyslovený v tomto rozsudku je závazný (§ 243g odst. 1, věta první, § 226 odst. 1 o. s. ř.). **35**

O náhradě nákladů řízení včetně nákladů dovolacího řízení soud rozhodne v novém rozhodnutí o věci (§ 243g odst. 1, věta druhá, o. s. ř.). **36**